

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
BẾN TRE

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ THI CHỌN CÁC ĐỘI TUYỂN DỰ THI HỌC SINH
GIỎI QUỐC GIA THPT
NĂM HỌC 2024 – 2025

Môn: NGỮ VĂN

Ngày thi: 12/9/2024

Thời gian: 180 phút (không kể phát đề)

Câu 1. (08.00 điểm)

“Để giàu sang một người có thể chỉ mất vài ba năm, nhưng để trở thành người có văn hoá có thể phải mất vài chục năm, có khi cả cuộc đời.”

(Vũ Khiêu)

Anh (chị) nghĩ thế nào về ý kiến trên?

Câu 2. (12.00 điểm)

“Những tác phẩm văn học ưu tú luôn khơi dậy trong tâm hồn ta khả năng đồng cảm, làm cho ta biết vui, biết buồn, dạy cho ta biết yêu, biết ghét, biết khinh bỉ sự phản trắc, cái tep nhẹp, tầm thường, lười biếng. Văn học khơi dậy ở ta niềm tin vào sự tất thắng của cái thiện, niềm tin vào cuộc sống.”

Cao Thị Hồng, Chức năng của văn học - hệ giá trị góp phần hoàn thiện nhân cách người học

(Theo <https://www.vannghethainguyen.vn/>

chuc-nang-cua-van-hoc-he-gia-tri-gop-phan-hoan-thien-nhan-cach-nguoi-hoc)

Bằng hiểu biết và trải nghiệm văn học, anh (chị) hãy trình bày suy nghĩ về ý kiến trên.

————— HẾT —————

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH

ĐỀ THI CHÍNH THỨC
(Đề thi có 01 trang)

KỶ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN
HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT 2024 – 2025
MÔN NGỮ VĂN

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Câu 1: (8.0 điểm)

Nghịch lý của việc cố nắm giữ cát trong tay và bài học nhân sinh.

Câu 2: (12,0 điểm)

Lê Đạt có lần nói: *Cái hấp dẫn nhất của tình yêu cũng như của thơ nằm ở những ẩn số. Đó là một bài toán có nhiều nghiệm.*

Phát biểu của Lê Đạt gợi cho anh/chị những suy ngẫm gì về thơ? Hãy đi tìm “nghiệm” của những bài thơ chứa “ẩn số” mà anh/chị yêu thích.

-----**HẾT**-----

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẮK LẮK

KỶ THI LẬP CÁC ĐỘI TUYỂN DỰ THI
HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT NĂM HỌC 2024-2025

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn: NGỮ VĂN

Ngày thi: 17/9/2024 (Buổi thi thứ nhất)
Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Điểm

Que diêm sống $\rightarrow$ tồn tại = sống
khi đang chết

khó khăn nhất
ngắn ngủi

Nằm trong hộp tôi bao nhiêu ngày
chỉ để một phút giây
bừng sáng

Ánh sáng đọng ở đâu?

Không ở gỗ
không ở chất diêm sinh
mà ở phút rừng mình
và chạm

Thả 1 phút huy hoàng
để chờ đợi
còn hơn là lời suốt
thăm năm.

(Vũ Quần Phương, Chỗ ấy sống, NXB Hội nhà văn, 2007)

Từ điều được gọi mở trong bài thơ, chia sẻ suy nghĩ của anh/chị về vấn đề: Phải chăng giá trị không tự nhiên có, nó đến từ sự va chạm giữa con người

Câu 1. (8,0 điểm)

với đời sống?

Câu 2. (12,0 điểm)

với văn học?

HẾT

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu;
- Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Đã nghĩ
cô lúa

Họ và tên thí sinh: Nguyễn Thị Nhung... Số báo danh:

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẮK LẮK

KỶ THI LẬP CÁC ĐỘI TUYỂN DỰ THI
HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT NĂM HỌC 2024-2025

Môn: NGỮ VĂN

ĐỀ CHÍNH THỨC

Ngày thi: 18/9/2024 (Buổi thi thứ hai)

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Câu 1. (8,0 điểm)

Giữa nghe và nghe thấy là một khoảng cách rất xa. Rồi từ nghe thấy đến nghe
thấu, khoảng cách còn xa hơn nữa.

(Ngày trong sương mù, Hà Nhân, NXB Văn học, 2016, tr.22)

Suy nghĩ của anh/chị về hành trình nghe – nghe thấy – nghe thấu trong cuộc sống.

Câu 2. (12,0 điểm)

Sống – tồn tại
Đọc là cách nói dài sự hiện hữu của mình.

(Hãy cầm lấy và đọc, Huỳnh Như Phương, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2016, tr.16)

Ý kiến của anh/chị về nhận định trên.

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 25/12/2024

Đề thi gồm 01 trang, 02 câu

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

“Trái Đất dường như là một thực thể sống: không phải như cách người xưa nhìn nàng - một Nữ thần đa cảm, có mục đích và tầm nhìn - mà là như một cái cây. Một cái cây vốn tồn tại thâm lặng, chẳng bao giờ dịch chuyển trừ phi được đưa theo gió, nhưng vẫn luôn trò chuyện không ngừng với ánh nắng và đất đai. Cây sử dụng ánh nắng, nước, khoáng chất dinh dưỡng để lớn lên và thay đổi. Song, tất cả sự thay đổi đó lặng lẽ tới mức, với tôi, cây sỏi già trong sân trông vẫn như khi tôi nhìn thấy nó thuở ấu thơ.” (James Lovelock)⁽¹⁾

Từ văn bản trên, anh/ chị hãy viết một bài văn nghị luận về chủ đề: *Lắng nghe sự thịnh lặng.*

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Trong diễn văn đọc tại lễ bế mạc các hoạt động vinh danh giải Nobel ngày 10 tháng 12 năm 1957 ở Stockholm, A. Camus cho rằng: “Người nghệ sĩ tôi luyện bản thân trong mối tương quan liên tục giữa mình với người khác, tại quãng đường giữa cái đẹp không thể bỏ qua và cộng đồng không thể tách khỏi.”⁽²⁾

Bằng trải nghiệm văn học, anh/ chị hãy bàn luận ý kiến trên.

(1) Dẫn theo Richard Powers, *Vòm rừng*, Hà Uy Linh dịch, Lê Hương Ly hiệu đính, NXB Phụ nữ Việt Nam, Hà Nội, 2023, tr.4.

(2) Albert Camus, *Diễn văn tại Thụy Điển*, Nguyễn Bình Phương dịch, NXB Văn học, Hà Nội, 2023, tr.7.

Sa khali

-----HẾT-----

* Thí sinh **KHÔNG** được sử dụng tài liệu;

* Giám thị **KHÔNG** giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HÀ NỘI

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỶ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ
DỰ THI HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA CẤP THPT
NĂM HỌC 2024-2025

Môn thi: NGỮ VĂN

Ngày thi: 11 tháng 10 năm 2024

Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1 (8,0 điểm)

Suy nghĩ của anh/chị về ý kiến sau:

“Chính chúng ta rèn nên những xiềng xích chúng ta khoác trong đời”.

(Dẫn theo *Hạt giống tâm hồn*,
NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2022)

Câu 2 (12,0 điểm)

Trong một sáng tác, nhà thơ Nguyễn Trọng Tạo có viết:

“Anh là chiếc hộp đen tích đầy sự sống
lai ghép những mảnh đời thành nhân vật bước ra
chân thiện mỹ thập hèn hay độc ác ?
chẳng là ta mà sao vẫn là ta?”

(Nhà văn, trích *Thế giới không còn trắng*,
NXB Hội Nhà văn, 2006)

Bằng hiểu biết văn học, hãy bàn luận vấn đề anh/chị rút ra được từ ý thơ trên.

----- Hết -----

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

(Đề thi có 02 trang, gồm 02 câu)

KỶ THI CHỌN BỘI TUYỂN
DỰ THI HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút

Ngày thi thứ 1: 18/09/2024

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Trong bài phát biểu tại Đại học Stanford (Mỹ) vào năm 2019, Tim Cook, tổng giám đốc tập đoàn công nghệ Apple nhấn mạnh:

Công nghệ không phải là phát minh vĩ đại nhất. Phát minh vĩ đại nhất chính là việc con người học cách làm cho công nghệ phục vụ mục đích của mình.

(Nguồn: ChatGPT)

Anh/ chị hãy trình bày quan điểm của mình về ý kiến trên.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Elizabeth Bishop (1911–1979), nữ nhà thơ người Mỹ khẳng định: *Nhà thơ phải có khả năng đặc biệt về cảm nhận và phải có khả năng biểu đạt cảm nhận đó một cách chính xác, rõ ràng.*

(Trích *Một Nghệ Thuật: Những Lá Thư*, NXB Farrar, Straus and Giroux, 1994)

Anh/ chị hiểu nhận định trên như thế nào? Hãy làm rõ nhận định qua việc đọc hiểu bài thơ sau:

MÀU THỜI GIAN

(Đoàn Phú Từ)

Sớm nay tiếng chim thanh

Trong gió xanh

Dịu vương hương ẩm thoảng xuân tình

Ngàn xưa không lạnh nữa - Tân Phi

Ta lặng dâng nàng

(Trời mây phảng phất nhuốm thời gian

Màu thời gian không xanh

Màu thời gian tím ngắt

Hương thời gian không nồng

Hương thời gian thanh thanh

Tóc mây một món chiếc dao vàng

Nghìn trùng e lệ phụng quân vương

Trăm năm tình cũ là không hận

Thà nếp mày râu thiếp phụ chàng

Duyên trăm năm đứt đoạn

Tình một thửa còn hương

Hương thời gian thanh thanh

Màu thời gian tím ngắt

(Hoài Thanh - Hoài Chân, *Thi nhân Việt Nam*, NXB Văn học, 2000)

HẾT

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu.
- Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
KHÁNH HÒA

KỲ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN THI HỌC SINH GIỎI
QUỐC GIA THPT NĂM HỌC 2024 - 2025

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: NGỮ VĂN (Vòng 2)

Ngày thi: 21/9/2024

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian phát đề)

Câu 1 (8,00 điểm):

THAY ĐỔI

Một đoạn đường, nếu đi đã lâu mà không nhìn thấy hy vọng thì nên thay đổi phương hướng.

Một sự việc, nghĩ đã nhiều vẫn không mở được nút thắt trong lòng thì nên buông xuống.

Một số người, qua lại lâu ngày vẫn không cảm nhận được sự chân thành thì hãy rời xa.

Một lối sống, áp dụng một thời gian dài vẫn không tìm thấy niềm vui thì nên chọn cách thay đổi.

(Thả trôi phiến muộn, Suối Thông (Sưu tầm và biên dịch),
NXB Văn hoá - văn nghệ, 2018, tr.110)

Hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của mình về vấn đề được nói đến trong văn bản trên.

Câu 2 (12,00 điểm):

Nhà văn Lê Văn Thảo, một cây bút thành công ở thể loại truyện ngắn và tiểu thuyết, trong bài viết Sống chân thật để viết chân thật, đã đúc kết:

Văn chương rất khắc nghiệt, không chấp nhận sự làm dáng, phô trương, nghĩ thế này nói thế khác. Có thể che giấu với người đời, không thể che giấu với chữ nghĩa.

(Nhà văn nói về nghề, Nhiều tác giả, NXB Văn học, 2022, tr.255)

Nhà phê bình Chu Văn Sơn từng khẳng định:

Một trong những nhu cầu thuộc về bản thể của thơ là nhu cầu thành thật. Thành, Thành hơn nữa, Thật, Thật hơn nữa bao giờ cũng là cương lĩnh bất thành văn của thơ ca chân chính. Mà trong thơ trước hết là thành thật với mình, thành thật với đời và thành thật với chính thơ.

(Đa mang một cõi lòng không yên định, Chu Văn Sơn, NXB Hội Nhà Văn, 2021, tr.107)

Bằng hiểu biết và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy bình luận hai ý kiến trên.

HẾT

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
KHÁNH HÒA

KỲ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN THI HỌC SINH GIỎI
QUỐC GIA THPT NĂM HỌC 2024 - 2025

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn thi: NGỮ VĂN (Vòng 1)

Ngày thi: 20/9/2024

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian phát đề)

Câu 1 (8,00 điểm):

Bàn về trí tuệ nhân tạo, Nick Bostrom, nhà triết học người Thụy Điển, trong cuốn sách *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies* (2014), viết rằng:

Nếu một ngày nào đó chúng ta tạo ra một bộ não máy móc vượt qua bộ não con người về khả năng nhận thức chung, thì khi đó trí thông minh siêu phàm này sẽ trở nên cực kỳ mạnh mẽ. Và cũng giống như việc số phận của loài (tinh tinh) hiện giờ phụ thuộc vào chúng ta nhiều hơn là bản thân chúng, số phận của con người chúng ta khi ấy sẽ phụ thuộc vào hành động của trí thông minh siêu phàm bên trong những cỗ máy.

Daniel Dennett, nhà triết học người Mỹ, đã nói:

Trí tuệ nhân tạo trong thời kỳ đầu phát triển vào những năm 1950, trong trò chơi cờ vua, thậm chí nó còn thất bại ngay tại cấp độ dành cho người mới chơi, nhưng gần đây nó đã giành chiến thắng trước những nhà vô địch thế giới. [...] Ngoài ra, xe ô tô tự lái gần đây cũng đã được đưa vào sử dụng trong thực tế, và hiện nay xe có thể tự chạy mà không gây ra tai nạn ngay cả trên những con đường công cộng.

(Các nhà triết học trên thế giới đang suy tư chuyện gì?, Okamoto Yuichiro, Nguyễn Hữu Luân dịch, NXB Dân trí, 2023, tr.112-113)

Theo anh/chị, loài người đang và sẽ phải đối mặt với vấn đề gì trong tương lai? Hãy viết bài văn nghị luận bày tỏ suy tư và đưa ra giải pháp mà anh/chị cho là cần thiết.

Câu 2 (12,00 điểm):

Thơ không phải là sự bộc lộ tình cảm một cách (bản năng, trực tiếp). Tình cảm trong thơ là tình cảm được ý thức, được siêu thăng, tình cảm được lắng lọc qua cảm xúc thẩm mỹ, gắn liền với khoái cảm của sự tự ý thức về mình và về đời.

(Giáo trình lý luận văn học - Tác phẩm và thể loại văn học, Trần Đình Sử (chủ biên), NXB Đại học sư phạm, 2015, tr.130)

Từ trải nghiệm học và đọc thơ của bản thân, hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

LẾT

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO KỲ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN DỰ THI HSG QUỐC GIA THPT
KIÊN GIANG NĂM HỌC 2024 – 2025**

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 28/8/2024

Đề thi gồm: 01 trang, 02 câu

Câu 1. Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

“Bây giờ không còn thời gian để nghĩ về những thứ bạn không có. Hãy nghĩ về những điều bạn có thể làm với những gì bạn có.”¹

Suy nghĩ của anh/chị về vấn đề đặt ra trong ý kiến trên.

Câu 2. Nghị luận văn học (12,0 điểm)

“Văn chương mang đến cho ta thế giới của những con người mà sự khác biệt của họ là tấm gương để đối chiếu với chính mình, để khơi dậy những phẩm chất tốt thay vì bị hòa lẫn vào kẻ khác”²

Bằng hiểu biết văn học, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về ý kiến trên.

¹ Trích *Ông già và biển cả*, E.Hemingway, NXB Tổng hợp TPHCM, 2017, tr.112.

² TS. Trần Ngọc Hiếu - khoa Ngữ văn, trường ĐH Sư phạm Hà Nội phát biểu tại buổi tọa đàm *Văn chương nói với ta điều gì về kẻ khác?*

-----HẾT-----

* Thí sinh **KHÔNG** được sử dụng tài liệu;

* Giám thị **KHÔNG** giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
LẠNG SƠN

KỲ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN CỦA TỈNH THAM DỰ
KỲ THI CHỌN HSG QUỐC GIA NĂM HỌC 2024-2025
(Vòng 1)

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn thi: Ngữ văn

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề thi gồm 01 trang, 02 câu)

Câu 1 (8,0 điểm).

Giới hạn lớn nhất của chúng ta thực ra không phải là thế giới quá rộng, mà chính là trí tưởng tượng và lòng dũng cảm bước ra khỏi vùng an toàn của chúng ta quá hẹp

(Trích *Đi khi ta còn trẻ*, Trương Anh Ngọc, NXB Thế giới, 2022, tr. 23)

Viết bài văn bày tỏ quan niệm riêng của anh/ chị về vấn đề đặt ra trong ý kiến trên.

Câu 2 (12,0 điểm).

Phải chăng văn học là nơi con người tìm đến để *Tư tình cùng cái đẹp*?

Bằng trải nghiệm văn học của bản thân, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận trả

lời câu hỏi trên.

Hết

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO KỲ THI HỌC SINH GIỎI VÒNG II CÁC MÔN VĂN HÓA CẤP THPT
LONG AN

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề có 01 trang, gồm 02 câu)

NĂM 2024

Môn thi: Ngữ Văn

Ngày thi: 14/9/2024

Thời gian: 180 phút (không kể thời gian phát đề)

Câu 1: (8,0 điểm)

“Đời sợ lắm những ngày im tiếng gió
và chúng ta như những ngọn cỏ
không tha thiết vẫy chào...
Sợ lắm những ngày chúng ta không còn gì để hư hao
lòng không vui không buồn không tha thiết
chúng ta sửa soạn gương mặt rồi bước ra ngoài kia vì không thể nào chạy trốn
cuộc đời như một con dốc xuống
chúng ta đừng mong băng ngang...
Sợ lắm những ngày chúng ta chỉ muốn làm phận hèn
không giành nữa dù là yêu thương sâu lắng
mim cười buông tay vì muốn dành cho trái tim mình một phần đời đơn giản
không ai cho và không ai nhận
cô độc nhưng bình yên!...”

(Trích *Đời sợ lắm những ngày im tiếng gió*, Nguyễn Phong Việt,

Mình sẽ đi cuối đất cùng trời, Nxb Phụ nữ Việt Nam, 2019)

Viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề gợi ra từ đoạn thơ trên.

Câu 2: (12,0 điểm)

Trong bài viết *Lại bàn về bản sắc dân tộc của văn học*, tác giả Hoàng Đăng Khoa đã nhận định: “Tác phẩm văn chương đủ vạm vỡ khi nhà văn đủ sức cất lên tiếng nói riêng biệt độc đáo của dân tộc mình trong cộng đồng nhân loại”.

Bằng trải nghiệm văn học trong và ngoài nước, anh/chị hãy bình luận ý kiến trên.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NAM ĐỊNH

ĐỀ THAM KHẢO

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH
NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn: Ngữ văn – Lớp: 12

Thời gian làm bài: 150 phút.

Đề thi gồm: 03 trang.

I. ĐỌC HIỂU (8,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

ĐẤT MỎ

- Nguyễn Khải -

(Lược phần đầu: Ngôi nhà nhỏ ở lối đi vào mỏ Mông Dương là của một gia đình thợ mỏ. Họ chỉ có ba người. Ông bố là thợ hầm lò, đã nghỉ hưu, bị bệnh suyễn, nói năng đi lại đều khó khăn. Bà mẹ làm nghề bán bánh cuốn. Và một anh con trai tên Tùng đã 26, 27 tuổi, đẹp trai, khỏe mạnh cũng làm nghề hầm lò, chưa có vợ. Một chiều cuối thu có người anh con ông bác của Tùng dẫn một cô gái đến xin mẹ Tùng cho ở nhờ. Cô gái tên Lượm xinh đẹp, dịu dàng đem đến cho cả gia đình những niềm vui nhẹ nhàng. Cô thay bà mẹ chăm sóc anh con trai: đi chợ và nấu cơm ngày ba bữa, bữa trưa, bữa tối và bữa nửa đêm rồi chờ anh về ăn bữa đêm, chăm chú nghe anh kể chuyện, mỉm cười. Hình như cô cũng chả quan tâm gì nhiều tới những vất vả của người thợ mỏ.)

Tùng kể xong rồi cười. Cô bạn gái của anh không cười chỉ hỏi:

- Các anh ở mỏ hay đánh bạc lắm à?
- Không đánh bài thì còn biết chơi gì?
- Các anh cũng hay ăn cắp than của nhà nước à?
- Tiền lương cuối tháng mới có, có dạo mỏ nợ vài tháng mới trả lương. Nếu không ăn cắp than

lấy đâu tiền hàng ngày mua gạo cho người mua cám cho lợn.

- Các anh cũng hay đánh vợ nhỉ?
- Thi thoảng thôi, chứ không phải ngày nào cũng đánh.

Lượm lại cười nhưng mặt lạnh tanh, không hỏi gì nữa.

(Lược một đoạn: Lượm sống với gia đình Tùng được hơn một tháng mới dám cùng Tùng đi một đoạn đường trong đêm đến thăm một người bạn của anh suýt chết cách đó vài ngày. Khi hai người ra về đã gần nửa đêm.)

Đứng trước cổng nhà cả hai đều dừng lại và cứ đứng im lặng bên nhau rất lâu. Rồi Tùng nói trước, giọng anh hỏn hển, đứt quãng như người suyễn:

- Anh thật lòng không muốn xa em, muốn mãi mãi được sống bên em. Chả biết em nghĩ thế nào?

Lượm mỉm cười, sống mũi và vè mắt cay sè. Cô cũng không muốn xa anh, muốn được sống mãi mãi với anh. Nhưng... em không thể, anh ơi. Em chưa yêu ai bao giờ nhưng em vẫn không thể yêu anh, không thể làm vợ anh.

Những ngày sau Lượm dậy từ rất sớm để xay bột, đốt lò và tráng bánh. Rồi cô đội thúng bánh ra chợ gần trưa mới về. Về nhà lại lao vào nấu cơm, giặt quần áo, nấu cám lợn và làm cơm chiều. Và cô vẫn nấu thêm bữa cơm nửa đêm những ngày Tùng đi làm ca 2, ngồi bên anh xới cơm và gấp thức ăn, vẫn trả lời dịu dàng, ý nhị những câu hỏi của Tùng. Nhưng cô không cười, cũng không nhìn thẳng vào mắt Tùng bao giờ, khi không thể nói rõ được điều gì đó thì cô nín lặng và thờ dài rất nhỏ.

...

Anh ơi, anh là người đàn ông đẹp nhất và tốt nhất, nhưng em vẫn không muốn ở lại đây, không muốn mãi mãi phải sống ở đây. Cũng như mãi mãi phải sống ở làng quê thì buồn lắm. Nếu em là vợ anh chắc sẽ là một cặp vợ chồng rất đẹp đôi em sẽ sinh cho anh vài ba đứa con, sẽ tráng bánh và bán bánh ở chợ, và đêm đêm ngồi đợi anh về để nấu nước tắm, dọn cơm và rót rượu. Còn anh, ngoài giờ đi làm và chơi với vợ con anh sẽ đi đánh bài, đánh bi-a và uống bia, đôi lúc cũng đánh vợ giống như nhiều người, nhưng vẫn là một gia đình hạnh phúc, có phải thế không, nhưng mà buồn lắm. Vì mọi cái vui cái buồn đều có thể biết trước, giống hệt những người đã đi trước. Và anh về già cũng sẽ bị hen suyễn, bị thấp khớp như mọi người thợ hầm lò tới tuổi nghỉ hưu. Vậy thì em muốn gì, chắc là anh hỏi thế. Chính em cũng không thật rõ em đang muốn gì. Muốn đến một vùng đất mới, sống trong một hoàn cảnh mới, tự mình phải lựa chọn, phải quyết định, không phụ thuộc vào bất cứ ai, có thể cuộc sống sẽ tốt hơn mà cũng có thể còn tệ hơn. Với phụ nữ, sự lựa chọn hình như chỉ được có một lần, lần

đầu. Làm lỡ một lần là cả đời phò mặc cho may rủi, cho số phận. Em không hối tiếc đã rời nhà đi đến đất mỏ. Nhưng em sẽ ân hận suốt đời nếu em bằng lòng ở lại đây mãi mãi. Em đã biết em là ai đâu. Là một con bẻ tháo vát và can đảm, dám sống theo ý mình hay chỉ là một con nhóc con nhiều mơ mộng, cuối cùng vì yếu đuối lại phải ỷ dựa vào một ai đó, vào một người đàn ông nào đó.

...
Em phải đi ngay anh Tùng ạ. Nếu em ở lại thêm một tháng nữa thì em sẽ không ra nổi cái nhà này. Anh đừng trách em nhà, đừng giận em nhà. Rồi anh sẽ quên nhanh em thôi. Rồi em cũng sẽ phải quên anh, sẽ cố mà quên. Đưa đầu vào cái cạm bẫy êm ái, ngọt ngào của một tổ ấm hạnh phúc đã được chuẩn bị sẵn là dễ nhắm mắt buông xuôi lắm. Em sợ mọi dự kiến táo bạo sẽ kết thúc quá nhanh chóng nếu em vì cái nhìn buồn bã, tuyệt vọng của anh mà nán ná ở lại.

Anh đừng nhìn em nữa nhà. Em xin thề sẽ không nhìn thẳng vào mắt anh một lần nào nữa, sẽ không nói thêm với anh một lời nào nữa. Và sẽ không bao giờ cho phép mình đi chung với anh trong đêm như đêm trước.

Tháng 11 năm 1995

(Theo <https://nhandan.vn>, ngày 01/07/2025)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định nhân vật trung tâm của truyện ngắn *Đất mỏ*.

Câu 2. Nêu hiệu quả của hình thức ngôn ngữ nửa trực tiếp được sử dụng trong đoạn văn sau:

- Anh thật lòng không muốn xa em, muốn mãi mãi được sống bên em. Chả biết em nghĩ thế nào?

Lượm mím chặt môi, sống mũi và vè mắt cay sè. Cô cũng không muốn xa anh, muốn được sống mãi mãi với anh. Nhưng... em không thể, anh ơi. Em chưa yêu ai bao giờ nhưng em vẫn không thể yêu anh, không thể làm vợ anh.

Câu 3. Tâm trạng của nhân vật Lượm được thể hiện như thế nào trong văn bản?

Câu 4. Đặc điểm nào của nhân vật Lượm trong truyện mà anh/chị cho là đặc trưng của nhân vật trong truyện ngắn hiện đại? Vì sao?

Câu 5. Giá trị tư tưởng của truyện ngắn *Đất mỏ* mà Nguyễn Khải gửi gắm có ý nghĩa như thế nào với đời sống hiện nay?

II. VIẾT (12,0 điểm)

Câu 1 (4,0 điểm)

Từ nội dung của văn bản phân Đọc hiểu, kết hợp với những trải nghiệm của bản thân, anh/chị hãy viết một đoạn văn nghị luận bàn về sự cần thiết phải có những lựa chọn đúng đắn ở tuổi trẻ.

Câu 2 (8,0 điểm)

Lê-ô-nốp từng khẳng định: Không có tiếng nói riêng, không mang lại những điều mới mẻ cho văn chương mà chỉ biết bám theo đường mòn thì tác phẩm nghệ thuật sẽ chết.

Anh/Chị hãy viết bài văn nghị luận so sánh, đánh giá tiếng nói riêng, những điều mới mẻ của các nhà văn qua hình tượng nhân vật Lượm trong truyện ngắn *Đất mỏ* của Nguyễn Khải và hình tượng nhân vật Tâm trong truyện ngắn *Cô hàng xén* của Thạch Lam.

(Lược phần đầu: Tâm là người con gái hiền lành, xinh xắn làm nghề bán hàng xén. Cô có bố mẹ và một cậu em trai nhỏ hăng còn đang đi học. Công việc bán hàng xén giúp Tâm kiếm tiền lo cho gia đình và hỗ trợ em trai trong việc học hành. Tâm dành tất cả tình thương và tâm huyết để đảm bảo cho em trai có một tương lai tốt đẹp. Dù cuộc sống đầy gian nan và vất vả, Tâm luôn tận tâm chăm sóc cho gia đình và hiếm khi than phiền. Dưới lời đề nghị của bà mối, Tâm kết hôn với người con trai mình yêu thích. Sau hai năm kết hôn, cô sinh con trai đầu lòng nhưng do hoàn cảnh gia đình chồng cũng khó khăn, Tâm phải tiếp tục bán hàng ngay sau thời gian ở cữ.)

Hai năm sau, Tâm đẻ đứa con trai. Ở cữ được nửa tháng, nàng phải để con cho mẹ chồng trông nom, rồi lại gánh hàng đi chợ. Mấy năm khó nhọc đã thay hẳn người nàng. Tâm bây giờ không còn là cô gái xinh xắn hồi trước. Nàng già đi nhiều lắm. Đã lâu nàng không còn chú ý đến sắc đẹp của mình và cũng không biết nó tàn lụi nào. Sắc đẹp cũng vô ích cho nàng khi đã có chồng rồi. Tâm thấy mình già và yên tâm trong sự đứng tuổi. Những ngày chợ phiên, nàng nhìn các cô gái với ý nghĩ an phận của người đã qua tuổi trẻ rồi. Bây giờ nàng còn thì giờ đâu trang điểm nữa. Cái cô hàng xén xinh đẹp trước kia nổi tiếng cả một vùng, bây giờ không còn ai nhớ đến nữa. Đã có những cô con gái khác

mới lớn lên, rực rỡ và tươi tắn, cười nói cò duyên với những cậu con trai khác. Nhiều khi nhìn vẻ hân hoan sung sướng của họ, Tâm lại nghĩ đến ngày trước kia, hình như đã lâu lắm, nàng còn là cô hàng xén má hồng môi đỏ, e lệ cúi mặt dưới cái nhìn âu yếm của cậu giáo Bài nho nhã và đĩnh đạc trong tấm áo lương. Thời ấy bây giờ đâu? Chị Liên may mắn đã lấy được chồng giàu, lên buôn trên tỉnh, chị ấy vẫn trẻ đẹp như xưa. Tâm khẽ thở dài, bây giờ các chị em bạn cũ không còn ai ở lại để cùng chia sẻ những nỗi khó nhọc với nàng.

(Lược một đoạn: Chiều nay em Lân ở trên tỉnh về, nên Tâm về nhà để gặp em và hỏi thăm ông tú, mệt đã mấy tháng nay. Trờ về nhà lòng Tâm dịu lại như ngày nàng còn gánh hàng về.)

Nàng ân cần săn sóc, hỏi em. Lân trả lời chị qua loa, hơi bức mình về những câu hỏi lẩn thẩn của chị. Cậu nói ngay đến chuyện cần:

- Em xin chị một chục bạc để mua sách học.

Tâm hoảng sợ:

- Sao nhiều thế, chị lấy đâu ra. Độ này buôn bán khó khăn lắm, một ngày vài hào chỉ lãi, em bảo chị làm thế nào được?

Thấy Lân có vẻ không bằng lòng, Tâm vội đáp:

- Hãy để thông thả chị lo rồi gửi chị Liên cho em.

- Thế thì lấy tiền đâu mà nộp đơn và mua sách bây giờ? Không có thì đành ở nhà cho xong.

Lân vùng vằng đứng dậy bước ra ngoài thềm. Bà Tú ngược mắt trông theo, rồi vội vã bước ra gọi em lại. Nàng dịu giọng ngọt ngào:

- Gớm, chưa chi em đã giận. Có phải chị tiếc em đâu, vì chị chưa có thật.

Lân yên lặng rồi không nói gì, quay mặt đi chỗ khác. Lòng chị lại không nở thấy em buồn:

- Thì đây, chị có chục bạc này là tiền lấy hộ cho anh ấy đây. Em cầm lấy rồi chị liệu vay sau cũng được.

Tâm lần ruột ruột lấy ra gói bạc giấy cuộn tròn. Số tiền nàng vừa lấy định trang trải các công nợ và lo sưu thuế cho Bài. Nhưng thấy vẻ mặt vui mừng của em, nàng quên mất cả những nỗi lo sợ đang chờ nàng.

Lúc Tâm ra về, trời đã tối. Nàng vội vã bước mau để về cho con bú. Sương mù xuống phủ cả cánh đồng, và gió lạnh nổi lên: Tâm thu vật áo lại cho đỡ rét, lần theo bờ cỏ đi. Lòng nàng mệt nhọc và e ngại: lấy đâu mà bù vào chỗ tiền đưa cho em? Tâm nhớ lại những lời dặn vặt của mẹ chồng và những câu giận dữ của Bài mỗi khi hỏi nàng không có tiền. Nàng nghĩ đến những ngày buôn bán được, ngày không, Tâm dần bước. Cái vòng đen của rừng tre làng Bàng bỗng vụt hiện lên trước mặt, tối tăm và dày đặc. Tâm buồn rầu nhìn thấu cả cuộc đời nàng, cuộc đời cô hàng xén từ tuổi trẻ đến tuổi già toàn khó nhọc và lo sợ, ngày kia như tấm vải thô sơ. Nàng cúi đầu đi mau vào trong ngõ tối.

(Trích *Cô hàng xén*, Thạch Lam,

In trong tập *Truyện ngắn Thạch Lam*, NXB Văn học, 2003)

Chú thích:

Nguyễn Khải (tên khai sinh là Nguyễn Mạnh Khải, 1930-2008) là một trong những gương mặt nổi bật của thế hệ nhà văn trưởng thành sau cách mạng tháng 8 năm 1945. Sáng tác của ông thể hiện sự nhạy bén và cách khám phá riêng của nhà văn với các vấn đề xã hội, năng lực phân tích tâm lý sắc sảo, sức mạnh của lý trí tinh táo.

Thạch Lam (tên thật là Nguyễn Tường Lân, 1910-1942) là một nhà văn Việt Nam thuộc nhóm *Tự Lực văn đoàn*; là một cây bút thiên về tình cảm, hay ghi lại cảm xúc của mình trước số phận hẩm hiu của những người nghèo.

—HẾT—

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NAM ĐỊNH

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH LẬP ĐỘI TUYỂN
DỰ THI HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA
NĂM HỌC 2024 – 2025

Môn thi: NGỮ VĂN (Đề số 1)

Thời gian làm bài: 180 phút

(Đề thi gồm: 01 trang.)

Câu 1: Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Các thuật toán ngày lúc này đang theo dõi bạn. Chúng đang theo dõi nơi bạn đi, cái bạn mua, người bạn gặp. Chẳng mấy chốc, chúng sẽ giám sát mọi bước đi, hơi thở và nhịp tim của bạn. Chúng đang dựa vào dữ liệu lớn (Big Data) và học máy (Machine Learning) để hiểu bạn ngày càng rõ. Và một khi các thuật toán này hiểu bạn hơn bạn hiểu bản thân, chúng có thể kiểm soát và thao túng bạn, bạn sẽ chẳng làm được gì nữa. Bạn sẽ sống trong ma trận, hay trong Show truyền hình Truman. Cuối cùng, đây chỉ là một vấn đề thống kê đơn giản: nếu các thuật toán thực sự hiểu điều đang xảy ra bên trong bạn rõ hơn chính bạn, thì thẩm quyền sẽ chuyển dịch về phía chúng. Có thể bạn sẽ hoàn toàn hạnh phúc khi trao toàn bộ thẩm quyền cho các thuật toán và tin tưởng để chúng quyết định mọi thứ cho bạn cũng như cho phần còn lại của thế giới. Bạn chẳng cần phải làm gì đâu. Các thuật toán sẽ chăm lo hết.

Tuy nhiên, nếu muốn giữ lại phần nào quyền kiểm soát sự tồn tại cá nhân và tương lai của cuộc sống, bạn sẽ phải chạy nhanh hơn thuật toán, nhanh hơn Amazon và chính phủ, và tự biết mình trước khi chúng làm được điều đó.

(Theo “21 bài học cho thế kỷ 21”, Yuval Noah Harari, NXB Thế giới 2020, tr 329-330)

Viết bài luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề được đặt ra trong đoạn trích trên.

Câu 2: Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Phát kiến của nhà văn vẫn luôn đi trước biến cố hiện thực, đó là hiện tượng chưa có ai để tâm tìm lời giải đáp.

(Theo “Cuộc phiêu lưu tư tưởng văn học Châu Âu”, R.M.Alberes, NXB Văn học, tr 4)

Bằng hiểu biết và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy bàn luận vấn đề trên.

-----Hết-----

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NAM ĐỊNH

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH LẬP ĐỘI TUYỂN
DỰ THI HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA

NĂM HỌC 2024 – 2025

Môn thi: NGỮ VĂN (Đề số 1)

Thời gian làm bài: 180 phút

(Đề thi gồm: 01 trang.)

Câu 1: Nghị luận xã hội (8,0 điểm)

Các thuật toán ngay lúc này đang theo dõi bạn. Chúng đang theo dõi nơi bạn đi, cái bạn mua, người bạn gặp. Chẳng mấy chốc, chúng sẽ giám sát mọi bước đi, hơi thở và nhịp tim của bạn. Chúng đang dựa vào dữ liệu lớn (Big Data) và học máy (Machine Learning) để hiểu bạn ngày càng rõ. Và một khi các thuật toán này hiểu bạn hơn bạn hiểu bản thân, chúng có thể kiểm soát và thao túng bạn, bạn sẽ chẳng làm được gì nữa. Bạn sẽ sống trong ma trận, hay trong Show truyền hình Truman. Cuối cùng, đây chỉ là một vấn đề thống kê đơn giản: nếu các thuật toán thực sự hiểu điều đang xảy ra bên trong bạn rõ hơn chính bạn, thì thẩm quyền sẽ chuyển dịch về phía chúng. Có thể bạn sẽ hoàn toàn hạnh phúc khi trao toàn bộ thẩm quyền cho các thuật toán và tin tưởng để chúng quyết định mọi thứ cho bạn cũng như cho phần còn lại của thế giới. Bạn chẳng cần phải làm gì đâu. Các thuật toán sẽ chăm lo hết.

Tuy nhiên, nếu muốn giữ lại phần nào quyền kiểm soát sự tồn tại cá nhân và tương lai của cuộc sống, bạn sẽ phải chạy nhanh hơn thuật toán, nhanh hơn Amazon và chính phủ, và tự biết mình trước khi chúng làm được điều đó.

(Theo “21 bài học cho thế kỷ 21”, Yuval Noah Harari, NXB Thế giới 2020, tr 329-330)

Viết bài luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề được đặt ra trong đoạn trích trên.

Câu 2: Nghị luận văn học (12,0 điểm)

Phát kiến của nhà văn vẫn luôn đi trước biến cố hiện thực, đó là hiện tượng chưa có ai để tâm tìm lời giải đáp.

(Theo “Cuộc phiêu lưu tư tưởng văn học Châu Âu”, R.M.Alberes, NXB Văn học, tr 4)

Bằng hiểu biết và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy bàn luận vấn đề trên.

-----Hết-----

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề có 03 trang)

Môn thi: **NGŨ VĂN - BẢNG A**

Thời gian: **150 phút** (không kể thời gian giao đề)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản:

Những truyện không muốn viết

Nam Cao¹

Trong số bạn thân của tôi, thế nào chẳng có người đã trách tôi:

- Lớp này hần đồ đồn hay sao mà lại đem chuyện hần ra viết thế? Dơ đáng quá!

Vâng, dơ đáng thật. Chính tôi cũng đang trách tôi sự ấy. Nhưng biết làm sao được?

Tôi đã hứa với tôi: chẳng bao giờ viết chuyện mình. Tôi sẽ chẳng bao giờ thêm đả động đến cái tôi – cái tôi là đáng ghét. Vẫn biết nhiều bạn đồng nghiệp khả kính của tôi không nghĩ thế. Suốt đời họ, họ chỉ toàn nói về họ. Họ phân tích tâm hồn họ. Mà họ làm thế nhất định không phải là vô ích. Nhưng họ khác, mà tôi khác. Cái nghề văn, kỳ nhất cái lối thấy người ăn khoai cũng vác mai đi đào. Khi người ta nói đến mình, là nhận ra rằng mình có một cái gì đáng nói. Còn tôi chẳng có gì. Tâm hồn tôi nó hơi nông. Mà đời tôi thì không có chuyện. Cái tôi của tôi rất xoàng. Bởi tôi rất xoàng.

Trọn đời tôi, tôi chỉ lo chết đói. Như thế bảo còn nghĩ đến cái to tát làm sao được? Nguyên vọng của tôi? Ấy là làm thế nào cho vợ có tiền đóng gạo, mua được mắm và mua ba xu thuốc chốc đầu của bà lang lùn về cho con. Không có mộng. Nói vậy sợ hơi quá quắt. Thật ra tôi cũng có chút mộng văn chương. Nhưng cái mộng ấy cũng hơi... khi khi. Tôi cũng muốn vừa có thể phụng sự nghệ thuật lại vừa có thể kiếm tiền nuôi cả nhà. Nghĩa là tôi ham viết lắm. Nhưng giá thử viết mà không được một đồng xu nhỏ thì có lẽ tôi cũng ham vừa vừa thôi. Cái tôi của tôi sự thật thì nó bi ối như thế đấy. Thôi còn nói đến tôi làm gì? Tôi tìm những cái khác để mà nói vậy.

(**Lược một đoạn:** Nhân vật tôi viết truyện về một người đàn ông có vợ rồi, truyện một con chó mực, truyện về một thằng say nhưng đều bị người khác ngăn cản, hù dọa nên nhân vật thấy sợ, không viết nữa và quyết định viết về chính mình, về những chuyện buồn mà nhân vật không muốn viết.)

Các bạn tính: thế này thì tôi không buồn làm sao được? Tôi ở Hà Nội về quê. Tôi nhớ vợ con. Tôi đang ao ước được trông thấy vợ con cho thỏa cái lòng một chút. Tôi vừa đi vừa tưởng tượng: “Mười lăm phút nữa, tôi tới ngõ. Con chó con của tôi quanh quách sủa. Tôi lên tiếng. Con tôi nhận ra tiếng bố, mừng rỡ reo lên. Vợ tôi tươi cười ra ngõ đón...”

Vợ tôi ra đón thật. Nhưng y không tươi cười [...]. Y lại chỉ vào mặt tôi và bảo:
- Hôm nọ thì còn mãi đi chết đây, chết đó. Hôm nay mới lù lù vác xác về. Còn về làm gì nữa? Cả nhà có một cái vé sợi² nó nuốt trôi mất rồi.

Ô... ra thế... Tôi hoàn hồn. Tôi lau mồ hôi trán, mặt thư thái, hỏi:
- Vé sợi nào? Người ta chưa biết đầu đuôi xuôi ngược ra thế nào thì đã làm sôi sục cả

lên.

Vợ tôi cười gằn, bảo:

- Vé sợi khai hồi năm ngoái, chứ còn vé sợi nào? Nhà mình có một vé, không về mà

nhận lấy, nó nhận tranh mất rồi.

- Tranh làm sao được? Còn tên mình ở đây.

- Tên mình ở đây nhưng nó lại bảo là tên nó thì làm gì nó tốt? Mình là thằng Cao, nó cũng là thằng Cao.

Tôi ngần người. Tôi giận cha tôi quá. Sao người chẳng đặt cho tôi một cái tên gì hiểm hóc để chẳng trùng tên ai? Nhưng sự đã trót, còn biết sao? Tôi tặc lưỡi bảo vợ:

- Thôi! Đứa nào nuốt được thì cứ nuốt. Cả năm ngoái, mình không có vé sợi, khung cửi để mốc meo, cũng không chết mà... Chúng nó ăn lắm thì phình bụng ra.

Vợ tôi không thèm đáp. Y sĩa môi ra và nguýt tôi. Tôi cười. Bởi tôi cũng biết tôi nói thế là nói bướng. Nghe sao lọt? Ai chẳng biết: không có vé sợi cũng không chết đói? Phải, chết thì không chết. Nhưng mà gầy. Sự thật thì cả nhà tôi gầy. Tôi, cái ấy đã dĩ nhiên: tôi vẫn gầy. Con tôi thì cũng vậy: bởi nó giống tôi. Nhưng vợ tôi, vẫn có tiếng là phì nộn, lớp này xem ra cũng khô hạc lắm. Ăn đói luôn, còn gì? Tôi nhìn vợ tôi mà thương hại. Tôi an ủi y thế này:

- Thôi, mình ạ. Ta không có sợi thì đi dệt thuê cũng được. Chẳng được cơm thì được cháo. Còn tôi cố cầm đầu viết suốt ngày. Mấy trăm bạc nợ lãi trả hết rồi, chỉ còn xoay gạo ăn thôi thì đỡ lo.

Vợ tôi lại bĩu môi ra, nghiêng nghiêng cái mặt:

- Hừ! Coi thế mà buồn!... Có đến đời sang tiểu sành thì hết nợ!

Tôi dịu dàng:

- Trả mãi cũng phải hết. Đừng lo.

- Ấy là nói thế, chứ tôi lo làm sao được. Tôi chỉ mặc. Không có tiền thì con đói. Tôi đói đã quen đi rồi.

- Được, được. Mình mặc tôi.

- Chỉ được cái nói thì ra bộ lắm!

Y không buồn nói nữa. Y vung vẩy chạy sang hàng xóm. Vùng vằng thế đấy, nhưng bụng y tốt lắm. Bởi y đi vay gạo. Y biết tôi đã đói. Tôi cảm động. Tôi càng náo nức muốn làm để kiếm tiền trả nợ. Tôi tháo giày, cởi áo ngoài rồi ngồi vào bàn viết. Không nên để phí một tí thì giờ nào cả. Từ giờ đến lúc được ăn cơm, may ra được vài, ba chục đồng...

Tôi gọi cảm hứng về. Ngoại vật mờ mờ. Tư tưởng đến như một đàn ong, mới đầu còn lẻ tẻ, rồi đông hơn, rồi xôn xao. Chúng ngùn ngụt trong đầu tôi như một thứ rượu mới lên men. Bộn rộn và rối rắm biết bao! Tôi sắp sửa khơi nguồn cho những ý nghĩ có đường thoát ra đầu ngọn bút... Thì tiếng vợ tôi the the:

- Giời ơi là giời! Có chồng con nhà nào thế không? Chỉ vác cái mặt lên như con trâu nghênh suốt ngày. Chẳng nhìn rồi đến cái gì. Để cho con ăn đất ngoài sân kia kia!...

(In trong *Tuyển tập Nam Cao*, NXB Văn học, 2016, tr. 85 - 90)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Tác phẩm trên viết về đề tài gì?

Câu 2. Nhân vật *tôi* đã nghĩ về *mộng văn chương* của mình như thế nào?

Câu 3. Phân tích hiệu quả thẩm mĩ của một biện pháp tu từ trong các câu: *Tư tưởng đến như một đàn ong, mới đầu còn lẻ tẻ, rồi đông hơn, rồi xôn xao. Chúng ngùn ngụt trong đầu tôi như một thứ rượu mới lên men. Bộn rộn và rối rắm biết bao!*

Câu 4. Nhận xét về bi kịch tinh thần của nhân vật *tôi*.

Câu 5. Suy nghĩ của anh/chị về một quan niệm nghệ thuật mà Nam Cao đặt ra trong truyện.

II. VIẾT (16,0 điểm)

Câu 1. (6,0 điểm)

Kết nối ngữ liệu ở phần Đọc hiểu với trải nghiệm cá nhân, hãy viết bài luận bàn về quan điểm: bất chấp tất cả vì đam mê.

Câu 2. (10,0 điểm)

Với hình thức trần thuật từ ngôi thứ nhất, nhân vật thoải mái kể chuyện mình từ cái nhìn của người trong cuộc. Vì thế, người đọc cũng dễ dàng thâm nhập vào thế giới nội tâm, đầy phức tạp của nhân vật qua lời kể trung thực và chân thành của họ. Hơn thế nữa, trần thuật từ ngôi thứ nhất là cách để nhà văn bộc lộ tư tưởng của mình [...] một cách thâm kín và sâu sắc nhất.

(Phan Thúy Hằng, *Hình tượng người kể chuyện trong văn xuôi Bùi Ngọc Tấn*, <https://ukh.edu.vn/>, ngày 13/4/2019.)

Từ việc cảm nhận Những truyện không muốn viết (Nam Cao) và quá trình đọc văn của bản thân, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ về ý kiến trên.

Chú thích:

1. *Nam Cao* (1917 - 1951): tên khai sinh là Trần Hữu Tri (có tài liệu chép là Trần Hữu Trí), quê ở làng Đại Hoàng, tổng Cao Đà, huyện Nam Sang, phủ Lý Nhân, tỉnh Hà Nam. Nam Cao là nhà văn hiện thực lớn, có nhiều đóng góp cho nền văn học Việt Nam hiện đại, đặc biệt ở thể loại tiểu thuyết và truyện ngắn. Trước Cách mạng tháng Tám, ông thành công ở hai đề tài: người nông dân và người trí thức nghèo; với ngòi bút giàu tinh thần nhân đạo, chú trọng diễn tả, phân tích tâm lý nhân vật, xây dựng các tính cách phức tạp...

Những truyện không muốn viết được in trên *Tiểu thuyết thứ bảy* số 432 (26 - 9 - 1942).

2. *Vé sợi*: vé được cấp để mua sợi dệt vải.

--- HẾT ---

60
15

4h30

1.
4h45

Họ tên TS: Đ. V. A.

Số BD: 117 VA 021

Chữ ký

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NINH THUẬN

(Đề thi chính thức)

**KỶ THI CHỌN ĐỘI TUYỂN
THAM DỰ KỶ THI CHỌN HSG QUỐC GIA
NĂM HỌC 2024 - 2025**

Khóa ngày: 12/10/2024

Môn thi: **NGŨ VĂN** - Cấp: THPT

Thời gian làm bài: 180 phút

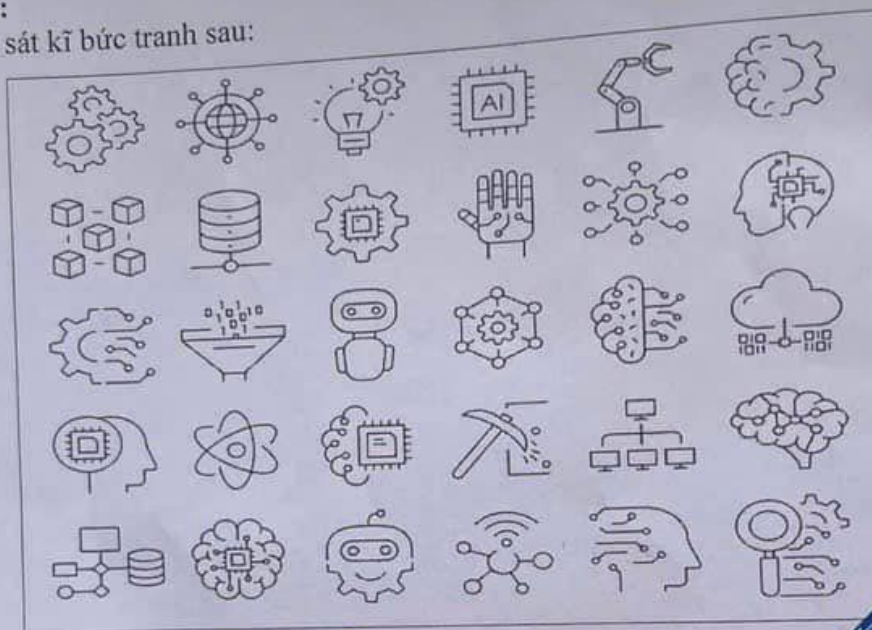
(Không kể thời gian phát đề)

ĐỀ:

(Đề thi gồm 1 trang/20 điểm)

Câu 1:

Quan sát kĩ bức tranh sau:

(Hình ảnh: Nguồn istockphoto.com)

Nhìn bức tranh trên đây, chúng ta sẽ đặt ra câu hỏi: Bức tranh vẽ gì? Chắc hẳn mỗi người sẽ có những câu trả lời khác nhau. Nhưng anh/chị có đồng ý rằng bức tranh này ít nhiều cũng đã gợi nhắc cho chúng ta một điều là: giữa những ngày này của năm 2024, AI (Trí tuệ nhân tạo) đã và đang có mặt trong nhiều lĩnh vực của đời sống?

Là công dân trẻ của thế kỉ XXI, trên bước đường xây dựng hình ảnh của mình trong tương lai, liệu việc hiểu biết và sử dụng Trí tuệ nhân tạo có phải là hành trang ưu tiên số một mà anh/chị sẽ mang theo?

Hãy viết một bài luận trả lời cho câu hỏi trên.

Câu 2:

Trong bài thơ “Đồng hồ vĩnh cửu”, Nguyễn Lương Ngọc viết:

“3. Hoa sen nở không lựa chọn. Giữa đầm, hoa nở. Ven bờ, hoa nở, hái về nhà cắm vào lọ, hoa nở, và mang bày giữa người thích mặc cả, hoa vẫn nở.

Là hoa thì nở (...)

Mẹ dạy, người ta là hoa đất

Đấy là câu vô thủy vô chung của các bài ca, các thi phẩm. Không đâu vắng nó cả”.

(In trong “Thơ chọn lọc Nguyễn Lương Ngọc”, Tạ Duy Anh tuyển chọn, NXB Hội nhà văn, 2014)

Từ ý thơ của tác giả, hãy viết bài văn bày tỏ chính kiến của mình về vấn đề sau:
“Người ta là hoa đất, đấy là câu vô thủy vô chung của các tác phẩm văn học, không đâu vắng nó cả”./.

---Hết---

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH LỚP 12
QUẢNG NGÃI NĂM HỌC 2024 – 2025

ĐỀ CHÍNH THỨC

Ngày thi: 11/12/2024
Môn thi: Ngữ văn (THPT)
Thời gian làm bài: 180 phút

Câu 1. (8.0 điểm)

Chắt chiu (nắng), chắt chiu (mưa)
Lặng thầm trong (suốt ba mùa) - (chắt chiu)
Để từ trong sự (ấp iu)
Bùng lên (rực rỡ) bao nhiêu sắc màu.

(Hoa xuân, Văn Lợi, Tạp chí của Hội nhà văn Việt Nam,
số 1, 2005, tr.164)

Trình bày suy nghĩ của anh/chị về vấn đề được gợi ra từ văn bản trên.

Câu 2. (12.0 điểm)

Bàn về hành trình sáng tạo của người nghệ sĩ, trong bài thơ Nhà văn,
Nguyễn Trọng Tạo từng viết:

Trong tuyệt vọng anh tin từng con chữ
sẽ cứu rồi địa cầu dù con chữ mong manh
Bởi anh là nhà văn.

(Theo: <https://www.thivien.net>)

Bằng tri thức và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

-----HẾT-----

Ghi chú: Giám thị không giải thích gì thêm.

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH QUẢNG NINH

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

KỲ THI LẬP ĐỘI TUYỂN CỦA TỈNH
DỰ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI QUỐC GIA THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn thi: NGỮ VĂN

Ngày thi: 17/09/2024

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề

Câu 1 (8,0 điểm)

Trong bài viết *Hãy trở thành một công dân lãng mạn*, Phạm Lữ Ân có viết:

Nếu tình yêu trai gái là thứ tình lãng mạn nhất của con người, thì tình yêu đất nước là thứ tình vô cùng lãng mạn trong đời sống của một công dân. Mười tám tuổi, bạn chắc chắn phải trở thành một công dân.

Vậy thì hãy trở thành một công dân lãng mạn.

(Phạm Lữ Ân, *Nếu biết trăm năm là hữu hạn*...,

NXB Hội Nhà văn, 2016, trang 157)

Viết bài văn chia sẻ suy nghĩ của anh/chị về ý kiến trên. Anh/chị sẽ sống như thế nào để có thể trở thành một công dân lãng mạn?

Câu 2 (12,0 điểm)

Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh từng phát biểu:

Tôi tin văn chương không chỉ đem lại mỹ cảm mà đó còn là một phương tiện tuyệt vời để khám phá một vùng đất, thấu hiểu một quốc gia và cảm mến một dân tộc.

(Dẫn theo Thanh Tâm Nguyễn, *Khát vọng Để Mèn*,

Văn nghệ quân đội, số 1038, tháng 6-2024, trang 106)

Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy bình luận quan điểm trên.

-----HẾT-----

- Thí sinh không được sử dụng tài liệu;
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Câu 1. (12,0 điểm)

Trên tuần báo Văn nghệ Thành phố Hồ Chí Minh, số 388 (năm 1985), nhà nghiên cứu văn học Lê Lưu Oanh khẳng định:

Trong sáng tạo thơ ca, một cảm xúc, một tâm tình trở nên sâu lắng bởi những liên tưởng nhiều mặt bất chợt ủa về.

Anh/Chị hãy bình luận, làm sáng tỏ vấn đề trên qua đoạn thơ sau:

Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Gió rừng cao xạc xào lá đỏ
Gió mù mịt những con đường bụi đỏ
Những dòng sông ào ạt cánh buồm căng
Chớm heo may trên những ngọn cau vàng
Nồm nam thổi, khắp đồng bông gạo trắng
Người xa cách vẫn chung trời gió lộng
Thương vệt bùn trên áo gió khô se.

Gió phương này thao thức phương kia
Bếp lửa tắt, gió lại bùng than đỏ
Không hình dáng vẫn nhận rạ ngọn gió
Khi ngàn cây bông lật lá sang chiều.

Khi em về tóc ngợp gió đê cao
Mây cuộn cuộn, cỏ rập rờn nổi sóng
Trong gió chuyển, đất trời dường nao động
Nằm bên em, nghe gió suốt đêm dài.

Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Chưa xóm mạc đã bắt đầu ngọn gió
Thổi không yên suốt dọc dài lịch sử
Qua đất đai và đời sống con người.

Gió gieo tung những hạt giống trên tay
Giọt nước mắt mau khô, tiếng gọi đò vọng mãi
Vẳng trăn trở bề khơi chung gió ấy
Ở nơi đâu cũng tôi được chân trời.

Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Như tiếng gọi ngàn đời không khuất phục
Đất nước giống như con thuyền xuyên gió mạnh
Những mối tình trong gió bão tìm nhau.
[...]

Ước chi được hoá thành ngọn gió
Để được ôm trọn ven nước non này
Để thổi ấm những đình đèo buổi giá
Để mát rượi những mái nhà nắng lửa
Để luôn luôn được trở lại với đời...

Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi...

(Trích *Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi*
- Lưu Quang Vũ¹ - Nguồn: Thivien.net)

Câu 2. (8,0 điểm)

Từ ý tưởng được gợi lên trong đoạn thơ của Lưu Quang Vũ (Câu 1), hãy viết bài văn với chủ đề Gió và tình yêu đang thổi trên đất nước tôi.

-----HẾT-----

Họ và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

¹ Lưu Quang Vũ (1948-1988) là nhà thơ, nhà văn, nhà viết kịch lớn của nền văn học Việt Nam thế kỷ XX.
Bài thơ *Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi* in trong tập *Máy trắng của đời tôi* (1989)

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn: NGỮ VĂN

(Thời gian làm bài 180 phút, không kể phát đề)

Ngày thi: 18/8/2024

Đề thi này có 02 trang

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới

TIẾNG NÓI TỪ NHỮNG CHIẾC BÌNH GỐM

(1) Tôi thường có những khoảng lặng im kéo dài ngồi nhìn những chiếc bình gốm trong căn phòng. Đặc biệt là những buổi cuối chiều khi ánh hoàng hôn đang phủ xuống quanh nhà. Và lúc nào tôi cũng mang cảm giác những chiếc bình gốm là những người già đang ngồi để kể những câu chuyện về thế gian này. Ngay từ hồi nhỏ, tôi thường quanh quẩn bên những chiếc bình gốm. Lũ trẻ con chúng tôi thường ghé tai vào miệng bình để lắng nghe. Quả thực, có một âm thanh từ trong bình gốm tôi đen vọng ra. Bây giờ, nếu không tin, bạn hãy ghé tai vào miệng bình thử xem; bạn sẽ nghe thấy.

(2) Tất cả mọi thứ trên thế gian này đều có giọng nói của nó. Chúng ta thực sự đang sống trong một thế giới của âm thanh. Nhiều khi chúng ta nghĩ căn phòng quá yên lặng. Nhưng không. Không có sự im lặng trong thế gian này. Nếu có một nơi nào im lặng thực sự thì đó chỉ là lòng người mà thôi. Mọi cái cây, mọi dòng sông, mọi đám mây, mọi đồ vật đều cất tiếng. Nhưng chúng ta không hề nghe thấy bởi hai lý do: chúng ta không tin những đồ vật ấy có tiếng nói và chúng ta không có khả năng nghe được.

(3) Cứ mỗi lần Giáng sinh đến là tôi lại xem lại bộ phim hoạt hình của Mỹ có tên *Chuyến tàu tốc hành đến Bắc cực* (the Polar Express). Bộ phim nói về một cậu bé đi một chuyến tàu đến Bắc cực trong đêm Giáng sinh giá lạnh. Ở đó, cậu bé gặp ông già Noel. Ông già Noel tặng cho cậu chiếc chuông gắn trên đai ngực con tuần lộc trong những con tuần lộc kéo xe chở ông già Noel đi phát quà cho trẻ con. Khi cậu rung chiếc chuông đó thì những âm thanh kỳ diệu như ở chốn Thiên đường vọng về. Sáng sau ngủ dậy, cậu say đắm kể cho cha mẹ cậu câu chuyện đó. Nhưng cha mẹ cậu không tin. Cuối cùng cậu cũng tìm ra chiếc chuông lẫn giữa một đồng những gói quà Giáng sinh và đưa cho cha mẹ cậu nghe. Hai người lớn kia chịu con và cố lắc mạnh chiếc chuông nhỏ đã cũ ấy rồi cười vang như nhạo báng cậu. Họ chẳng nghe thấy gì cả. Họ vút chiếc chuông vào đồng những gói quà. Cậu bé tìm lại chiếc chuông và rung lên. Âm nhạc kỳ diệu tràn ngập căn phòng.

(4) Không phải chỉ những đứa trẻ mới nghe được âm nhạc đó. Có những người lớn đã nghe được âm nhạc ấy từ chiếc chuông kia và từ những âm thanh thường ngày quanh chúng ta bởi tâm hồn họ đã mở ra. Bởi họ tin sự kỳ diệu ẩn chứa trong mọi nơi mọi chốn trên thế gian này. Bởi họ tin âm nhạc có trong mọi âm thanh. Chỉ cần tâm hồn họ mở ra. Tâm hồn chính là cái tai thần. Nó nghe được tất cả. Cũng có không ít người nghe được, nhưng họ lại chỉ nghe được những âm thanh thô thiển mà thôi. Họ không tìm thấy âm nhạc từ những âm thanh cuộc sống ấy. Người làng Chùa của tôi nói rằng: "*Tiếng bình vỡ trên nền nhà là âm thanh. Tiếng bình vỡ trong lòng người là âm nhạc*". Thơ ca cũng vậy. Walt Whitman nói đại ý: "*Thơ ở dưới chân bạn, hãy cúi xuống và nhặt lên*". Ông nói vậy để cho chúng ta thấy rằng: thơ ca ẩn chứa trong mọi nơi của cuộc sống. Thơ ca không chọn một con đường duy nhất để sinh ra. Thơ ca sinh ra bằng mọi con đường có trong tâm hồn nhà thơ. Không có con đường nào vĩ đại hơn con đường nào. Chỉ có sự rộng lớn của tâm hồn đồng nghĩa với sự rộng lớn của thơ ca. Nhưng có không ít người trở thành độc tài trong thế giới thơ ca. Họ không bao giờ chấp nhận một con đường mà họ chưa từng đi.

[....]

Nguyễn Quang Thiều

Viết và Đọc, chuyên đề mùa Đông 2022, Nxb Hội Nhà văn, tr.7-9

Câu 1: (8,0 điểm)

Trong đoạn văn (2) tác giả viết: "*Không có sự im lặng trong thế gian này. Nếu có một nơi nào im lặng thực sự thì đó chỉ là lòng người mà thôi. Mọi cái cây, mọi dòng sông, mọi đám mây, mọi đồ vật đều cất tiếng. Nhưng chúng ta không hề nghe thấy bởi hai lý do: chúng ta không tin những đồ vật ấy có tiếng nói và chúng ta không có khả năng nghe được*".

Anh/ chị rút ra thông điệp gì từ đoạn văn? Hãy trình bày suy nghĩ của mình bằng một bài văn nghị luận.

Câu 2: (12,0 điểm)

Nội dung của đoạn văn (4) đã gợi nhắc những vấn đề lí luận văn học nào? Từ những trải nghiệm văn học của bản thân, anh/chị hãy chọn một vấn đề mà mình tâm đắc để luận giải.

--- HẾT ---

ĐỀ CHÍNH THỨC

Môn: NGŨ VĂN

(Thời gian làm bài 180 phút, không kể phát đề)

Ngày thi: 17/8/2024

Đề thi này có 01 trang

Đọc văn bản sau và thực hiện theo các câu hỏi bên dưới:

ĐỌC SÁCH (trích)

(1) Một nhà thông thái nào đó đã từng nói: “Mỗi người là tổng thể những cuốn sách họ đã đọc? Tại sao việc đọc sách lại quan trọng như vậy?”

(2) Sống trong thế kỉ XXI, chúng ta có rất nhiều thuận lợi. Sách đã trở thành một thứ bình thường trong cuộc sống. Một, hai thế kỉ trước bạn đã không có may mắn như vậy, sinh viên, học sinh thường không có điều kiện đọc sách.

(3) Chắc bạn sẽ hỏi: “Đọc bằng cách nào? Tôi không có nhiều thời gian như vậy”. Cuốn sách đầu tiên bạn nên đọc là cuốn sách viết về phương pháp đọc nhanh, có hiệu quả. Hãy tập theo những chỉ dẫn trong cuốn sách đó, đảm bảo tốc độ đọc của bạn sẽ tăng lên nhanh chóng. Ngoài ra, nếu bạn biết cách đọc toàn bộ tờ báo trong một thời gian ngắn, khi ấy bạn sẽ tự biết làm cách nào để đọc được hai cuốn sách trong một tuần.

(4) Lời khuyên cuối cùng khi bạn gặp hay mới quen một ai đó, đừng bao giờ phí thời gian vào những câu chuyện phiếm không đâu, hãy hỏi về những cuốn hay nhất mà họ đã từng đọc. Tìm hiểu xem tại sao người ấy lại cho rằng cuốn sách đó là vô giá. Chỉ qua vài câu xã giao, bạn đã có thể tóm tắt đầy đủ về cuốn sách. Trong vài phút, bạn đã có quyết định có nên đọc nó hay không. Con đường này rất hay dẫn bạn đến mô kiến thức và thông tin vô tận¹.

Câu 1: (8,0 điểm) Anh/chị có đồng ý với quan điểm cho rằng: *Mỗi người là tổng thể những cuốn sách họ đã đọc*, không? Hãy viết bài văn nghị luận trình bày ý kiến của mình.

Câu 2: (12,0 điểm) Chuyên sâu hơn đọc sách là đọc tác phẩm văn học. Nhà lí luận Trần Đình Sử cho rằng: *Đọc văn không bao giờ giản đơn chỉ là đọc văn bản, mà còn bao hàm sự ý thức, cả cái cách mà mình hiểu tác phẩm nào đó, là tìm ra cái tác phẩm “của mình”².*

Bằng tri thức văn học của mình, anh/chị hãy viết bài văn luận bản về nhận định trên.

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi có 01 trang)

NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn thi: NGŨ VĂN

Ngày thi: 09/09/2024

Thời gian làm bài: 180 phút không kể thời gian phát đề

Câu 1 (8,0 điểm)

Ichigo ichi-e (nhất kỳ nhất hội) là một câu thành ngữ của Nhật Bản, gắn liền với trà đạo, mô tả bản chất thoáng qua và phù du của một khoảnh khắc, mang hàm nghĩa: một thời điểm, một cuộc gặp gỡ.

Câu thành ngữ trên gợi cho anh/chị suy nghĩ gì về thái độ sống của tuổi trẻ ngày nay?

Câu 2 (12,0 điểm)

Trong bài thơ *Thanh minh ngẫu hứng*, Nguyễn Du viết: *Thôn ca sơ học tang ma ngữ.*

Suy ngẫm về nghiệp viết, Tô Hoài khẳng định: *Mỗi chữ phải là một hạt ngọc buông xuống những trang bản thảo, hạt ngọc mới nhất của mình tìm được, do phong cách văn chương của mình mà có...* (Theo Ngọc An, *Ông để mèn*, <https://thanhnien.vn>, 27/10/2013)

Bằng hiểu biết và trải nghiệm văn học, anh/chị hãy trình bày suy nghĩ của mình về những quan điểm trên.

----- HẾT -----

Thí sinh không sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

Đề thi có 01 trang

Họ và tên học sinh:.....

Câu 1 (8,0 điểm)

Trên diễn đàn mạng xã hội gần đây, có một vấn đề được đưa ra tranh luận:

Trong cuộc sống này, lựa chọn hay nỗ lực, điều nào quan trọng hơn?

Ý kiến của anh/ chị về vấn đề trên.

Câu 2 (12,0 điểm)

Trong quyển “*Lý luận văn học nhập môn*”, chương 6 - Người đọc và tiếp nhận văn học, Huỳnh Như Phương có viết: “...không nên quan niệm tác phẩm như một cái gì cố định, bất biến; trái lại, về nội dung cũng như về hình thức, nó mang ý nghĩa của một cuộc đối thoại.”

(Huỳnh Như Phương, *Lý luận văn học nhập môn*,

NXB Đại học Quốc Gia Thành Phố Hồ Chí Minh, trang

191)

Hãy làm sáng tỏ nhận định trên qua những “đối thoại” văn học mà anh/chị đã được tham dự.

----- HẾT -----

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÁI BÌNH

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề gồm 01 trang)

ĐỀ THI THÀNH LẬP ĐỘI TUYỂN THAM DỰ
KỲ THI CHỌN HSG QUỐC GIA NĂM HỌC 2024-2025

MÔN THI: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút (Không kể thời gian giao đề)

Câu 1 (8.0 điểm)

Là người trẻ tuổi, anh/chị có suy nghĩ gì về sự lựa chọn thái độ sống của bản thân trước những biến động đang diễn ra trong cuộc sống hôm nay?

Câu 2 (12.0 điểm)

Octavio Paz, nhà thơ Mexico được trao Giải Nobel Văn chương 1990, cho rằng: *Mọi thi sĩ trong những khoảnh khắc của thơ ca, dù ngắn hay dài, đều nghe thấy giọng nói khác ấy, nếu họ là thi sĩ đích thực. Đó là giọng nói của họ, của ai đó, không của ai khác, chẳng của ai và của tất cả.* → *Phong cách sáng tác riêng biệt*

(Dẫn theo https://Tiasang.com.vn/Văn_hóa/Octavio_Paz/Joseph_Brodsky/Nói_về_thơ)

Bằng trải nghiệm về thơ, anh/chị hãy bình luận ý kiến trên.

1 nghệ sĩ

--- HẾT ---

Họ và tên thí sinh *Vũ Anh Tuấn* Số báo danh *530680*

(Giám thị coi thi không giải thích gì thêm)

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN THI: NGỮ VĂN – THPT.

Thời gian làm bài: 150 phút, không kể thời gian phát đề.
(Đề thi có 02 trang, gồm 02 phần).

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Bến đò

Chị không thể nhớ được, mình đã đưa người đàn ông ấy qua lại trên cái bến sông này bao nhiêu lần rồi. Đó là người đàn ông có dáng cao to, khuôn mặt khá đẹp và trông rất phúc hậu nhưng bị cụt mất một chân, cụt phải đến sát về. Hàng năm, đều đặn, cứ vào mùa hè thì anh từ thành phố về và lại nhích từng bước khó nhọc cùng với cây nạng gỗ, bước xuống cái dốc thoải thoải trước khi nhờ chị giúp đỡ để lên thuyền.

Chị nhớ, hình như lần đầu anh chưa quen, mà ngày hôm trước trời lại mưa, con dốc ở bến sông hơi trơn, cây nạng gỗ không chống đỡ nổi và anh đã trượt chân, người lặn dài xuống tận mép nước, làm chiếc áo dính đầy bùn đất. Chị đã giúp anh gạt hết bùn trên áo rồi đưa anh sang sông.

Họ làm quen từ đó và được biết anh vốn là bộ đội hồi chiến tranh, có giai đoạn đã chiến đấu tại quê của chị.

(Lược bỏ một đoạn: Anh thương binh kể lại câu chuyện tình yêu với cô du kích xã. Cô ấy đã hy sinh. Cứ vào mùa hè, anh lại về thả hương cho người yêu.)

Ngày ngày, ngồi trên chiếc thuyền nhỏ đưa khách sang sông, chị hay nhìn lên con dốc. Chị ước gì một ngày nào đó chồng chị sẽ xuất hiện, dù anh có cụt tay, cụt chân đi nữa cũng không sao, chỉ cần anh trở về. Chị sẽ chạy vụt tới ôm chầm lấy anh.

Chồng chị vốn là nông dân nhưng cũng có thân hình cao lớn như người khách kia, chỉ tội da đen hơn. Ngày xưa anh cũng là du kích, sau đó được rút lên bộ đội chủ lực của tỉnh. Chị và hai đứa con bị địch bắt vào khu đồn cho đến ngày chiến tranh kết thúc. Chị và hai đứa con đã chờ, song chung quanh, làng trên, xóm dưới các gia đình có người ra trận đã về. Riêng gia đình chị thì không. Ai cũng trả lời chị là anh bị mất tích trong một trận ở tận vùng sâu. Giấy báo tử, bằng Tổ quốc ghi công đã được gửi về. Nhưng chị không tin anh chết. Theo chị, mất tích không hẳn là chết, vì nếu đã chết thì thế nào anh cũng báo mộng cho chị hoặc cho hai con.

Từ ngày gặp anh thương binh cụt chân, ở chị, niềm tin chồng mình sẽ về càng lớn hơn. Anh ấy đã nói với chị rằng, nếu còn sống chồng chị nhất định sẽ tìm về. Rồi có lần anh còn lấy bút ra, ghi tên tuổi của chồng chị và hứa về thành phố sẽ nhờ các cơ quan tìm giúp. Chị biết anh nói thật và chờ...

Thời gian trôi đi, hai đứa con của chị đã lớn, đã lấy vợ lấy chồng. Tóc chị đã bạc. Tóc của người thương binh thỉnh thoảng đi nhờ đò của chị cũng bắt đầu nhuộm bạc.

Nhưng hai năm nay, không rõ vì lý do gì, người thương binh chưa trở lại. Tin về chồng chị, vẫn vậy, vẫn chưa có.

Chiều nay đang mùa hè nhưng trời lại đổ mưa dầm. Thung thình trong chiếc áo to, ngồi ở đầu thuyền chờ khách, lòng chị bỗng rộn lên niềm vui. Trên con dốc thoải phía bên kia sông, có một người đàn ông cao lớn trong chiếc áo mưa màu rêu đang chậm chậm bước xuống. Chị vội vã chèo thuyền sang. Nhưng rồi lòng chị chợt se lại. Chị biết mình lại phải chờ, người khách xuống bến không phải chồng chị, cũng không phải anh thương binh với chiếc nạng gỗ mà là một chàng trai còn rất trẻ, người của làng chị, vừa hết hạn thi hành nghĩa vụ, trở về quê.

(Hoàng Nhật Tuyên, *Bến đò*, Tạp chí non nước, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Đà Nẵng, Số 224, tháng 7/2016)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định ngôi kể trong văn bản.

Câu 2. Xác định lí do khiến nhân vật chị trong văn bản bỗng rộn lên niềm vui nhưng rồi lòng chị chợt se lại.

Câu 3. Giải thích ý nghĩa nhan đề *Bến đò* của văn bản.

Câu 4. Anh/chị hãy nhận xét ngắn gọn về điểm nhìn và lời văn nghệ thuật của văn bản.

Câu 5. Từ văn bản, anh/chị hãy rút ra một thông điệp có ý nghĩa sâu sắc với bản thân. (Viết đoạn văn trả lời ngắn từ 07 đến 10 câu)

PHẦN II. VIẾT (14,0 điểm)

Câu 1. (4,0 điểm)

Người trẻ đi phượt, tiện thể làm việc thiện. Một số bạn đưa lên mạng xã hội một vài pó ảnh mình "sống từ thiện" chỉ để ủng hộ một xu hướng nào đó đang được quan tâm rầm rộ.

Anh/chị hãy viết đoạn văn nghị luận xã hội (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về hiện tượng người trẻ sống đẹp theo phong trào.

Câu 2. (10,0 điểm)

Thơ như là mỹ học của cái khác

(Nhan đề quyền sách của nhà nghiên cứu, phê bình Đỗ Lai Thuý, NXB Hội nhà văn, 2012)

Vậy cái khác trong thơ là gì? Anh/chị hãy làm sáng tỏ điều đó qua bài thơ *Mùi thời gian* của tác giả Vũ Thiên Kiều⁽¹⁾.

Mùi thời gian⁽²⁾

Chị mở chiếc rương

mùi áo

mùi thư

mùi thời gian

và mùi anh...chưa bao giờ cũ

Chị cào nắng trên cánh đồng khát nước

mồ hôi cười

sương cũng nhí nhách reo

Những đứa trẻ hàng xóm ngày xưa đã lên chức ông bà

còn mình chị vui nhà chồi với bấy con nít

này bánh ít lá gai

này chuối chưng nóng hổi...

chỉ đổi bằng tiền - lá bình bát xinh xinh

Có chiếc đàn mưa cứ nhằm khuya rả rích

có tàu dừa siêng quét mái thâu đêm

chị chong đèn đọc thư anh chậm chậm

chữ miết chữ

hồi hà yêu thương...anh quên chấm phẩy rồi

Chiếc cầu vồng nâng câu ví dầu bay lơ bay lửng...

chị mãi tin rằng sẽ ngát trắng

của ngày hội ngộ

Buổi chơi trò bịt mắt đếm năm mươi...

bỗng tạc thành năm chờ tháng đợi

bốn bảy mùa mưa nắng

bạn bịu ở đâu sao anh vẫn chưa về

Chị mở chiếc rương

mùi áo

mùi thư

mùi thời gian

và mùi anh...ào ra rừng rúc

căn phòng thức

muội đèn say say

(Vũ Thiên Kiều, *Mùi thời gian*, <http://vannghequandoi.com.vn>, thứ 4, ngày 17/09/2022)

⁽¹⁾ Nhà thơ Vũ Thiên Kiều tên thật là Vũ Thị Kiều, bút danh khác: Quách Quỳnh Hương, Ngọc Minh; quê ở Thái Bình, sinh sống và làm việc tại Kiên Giang; là hội viên Hội Nhà văn Việt Nam; từng đoạt một số giải thưởng cuộc thi thơ và truyện ngắn của Tạp chí Văn nghệ quân đội, Báo Văn nghệ, Tạp chí nhà văn... Chị có một số tập thơ tiêu biểu đã xuất bản: *Khát* (2010); *Đất, nước và tình thơ* (2011); *Đốt miền tĩnh lặng* (2011); *Đổi những ngọn môi* (2014)... Với Vũ Thiên Kiều, việc sáng tác văn chương như quá trình tuần hoàn của nước trong thiên nhiên. Từ những ngọn ngọn chân thực của cuộc sống, chị đã xây dựng tác phẩm trên nền tâm tâm chân-thiện-mỹ, lan toả vào đời, vào lòng người những giá trị tốt đẹp hướng tới hạnh phúc bền vững của nhân loại.

⁽²⁾ Bài thơ *Mùi thời gian* tiêu biểu cho hồn thơ và nỗ lực cách tân thơ ca của Vũ Thiên Kiều.

HẾT

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Giám thị coi thi không giải thích gì thêm

Họ và tên thí sinh:.....; Số báo danh:.....

Chữ ký của Giám thị 1:.....; Chữ ký của Giám thị 2:.....

Câu 1 (8,0 điểm).

Một vị thiền sư lên rừng đón củi, trên đường về gặp một cậu bé đang chạy chơi đùa, hái hoa, bắt bướm. Thiền sư hỏi:

- Trên tay con cầm gì thế?

Cậu bé đáp:

- Đố sư biết? Nhưng nếu nói sai sư phải mất cho con bó củi nhé!

- Một con bướm chết đúng không?

- Ha ha sư sai rồi, con bướm còn sống nhé! Rồi cậu bé xòe tay ra và con bướm bay lên trời.

Thiền sư cười bảo:

- Củi của con đây, mang về đi!

Cậu bé hí hửng cầm bó củi về khoe cha. Ông tái mặt nói: “Đem bó củi lên chùa trả rồi xin lỗi người ta ngay”. Cậu bé vừa đi vừa ám ức: “Nhưng con thắng mà!”. Đến chùa hai cha con chấp tay xin lỗi, nhà sư chỉ mỉm cười gật đầu. Trên đường về cậu bé vẫn hăm hực. Người cha nhẹ nhàng bảo: “Nếu sư trả lời con bướm còn sống, thì con sẽ bó củi cho nó chết đúng không? Từ đầu ngài đã định đền con bó củi để đổi lấy một mạng sống rồi đó”. Cậu bé cúi đầu nín lặng.

(Theo <https://infonet.vietnamnet.vn/bai-hoc-cuoc-song-qua-cau-chuyen-thien-su-va-chu-be-64624.html>)

Suy nghĩ của anh/chị về ý nghĩa được gợi ra từ câu chuyện trên.

Câu 2 (12,0 điểm).

Trong bài viết “Nhìn lại những bước đi, lắng nghe những tiếng nói” đăng trên Tạp chí vanviet.info ngày 27/11/2014, nhà phê bình văn học Lã Nguyên có viết:

Ở mỗi thời đại, văn học bao giờ cũng có tiếng nói riêng, với một điệu giọng rất riêng. Nhờ có tiếng nói và điệu giọng riêng ấy mà tư tưởng nghệ thuật trong sáng tác văn học của các thời đại tìm thấy được hình thức biểu hiện cụ thể, cảm tính. Cho nên, điệu giọng của tiếng nói nghệ thuật là nhân tố quan trọng nhất làm nên phong cách, tạo thành bản chất thẩm mỹ của các giai đoạn văn học, thời đại văn học.

Bằng trải nghiệm văn học của bản thân, anh/chị hãy bàn luận ý kiến trên.

----- Hết -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.